

Na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije BiH održanoj dana 20.02.2006 godine razmatrani su i prihvaćeni:

ORIJENTACIONI KRITERIJI I IZNOSI ZA UTVRĐIVANJE VISINE PRAVIČNE NOVČANE NAKNADE NEMATERIJALNE ŠTETE

Ovi orijentacioni kriteriji trebaju omogućiti ujednačenu primjenu člana 200. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima koji je objavljen u „Službenom listu SFRJ“, broj: 29/78, sa izmjenama i dopunama 39/85 i 57/89 i takav preuzet kao republički zakon i noveliran („Sl. List RBiH“, broj 2/92, 13/93 i 13/94). Zakon o izmjenama Zakona o obligacionim odnosima (Sl. Novine FBiH“, broj: 29/03). Orijetacioni kriteriji ne predstavljaju formulu koja automatizmom služi za izračunavanje pravične novčane naknade. U primjeni propisa valja uvijek imati na umu sve okolnosti slučaja, pri čemu trajanje i jačina fizičkih i duševnih bolova i straha imaju tek značaj naročito važnih, ali ne i jedinih okolnosti koje sud mora imati na umu pri određivanju iznosa pravične novčane naknade.

Ovi kriteriji primjenjuju se na sve parnične postupke na naknadu nematerijalne štete u svim stepenima suđenja.

FIZIČKI BOLOVI

Orijentacioni kriteriji i iznos za utvrđivanje visine naknade za fizičke bolove (po danima)

- Jaki bolovi - 70,00 KM;
- Srednji bolovi - 40,00 KM;
- Slabi bolovi - 10,00 KM,

U svakom slučaju ne više od 10.000,00 KM.

Kod utvrđivanja iznosa naknade treba imati na umu da su trajanje i jačina fizičkih bolova dva naročito važna elementa za dosuđivanje pravične novčane naknade, ali sud mora voditi računa i o drugim okolnostima slučaja:

-Nelagodnosti u toku liječenja (npr. Kraća nesvjestica, hospitalizacija, vezanost za krevet, razne vrste imobilizacija i fiksacija, rendgensko snimanje, broj operacija, infuzija, transfuzija, injekcije, previjanje rana, ostranjenje šavova, upotreba invalidskih kolica, bolovanje, posjećivanje ambulante, fizioterapija, trajanje rehabilitacionog postupka i sl.) koje trpi oštećenik razmatraju se u okviru naknade za fizički bol.

- Može li i pod kojim uslovima pojedina od navedenih nelagonosti prerasti u kakav drugi samostalni oblik nematerijalne štete (npr. Duševni bolovi zbog smanjenja životne aktivnosti) valja ocjeniti uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja.

STRAH

- Od 400,00 KM do 6.000,00 KM

Korekcija na više ili na niže prema istim kriterijima kao i kod fizičkih bolova, odnosno kriterijima koje propisuje član 200. ZOO, imajući također na umu i sve ostale okolnosti svakog konkretnog slučaja.

Pravična novčana naknada za pretrpljeni strah dosuđuje se ako okolnosti slučaja, a naročito trajanje i jačina straha to opravdavaju.

DUŠEVNI BOLOVI ZBOG SMANJENJA ŽIVOTNE AKTIVNOSTI

- do 30% - 5.000,00 KM za svakih 10%
- do 50% - 6.000,00 KM za svakih 10%
- preko 50% - 7.000,00 KM za svakih 10%

Korekcija prema obimu i težini utvrđenih trajnih posljedica, a kao dodatne kriterije treba imati na umu životnu dob, vrstu zanimanja oštećenika i sl.

Ovaj oblik štete je u pravilu trajnog karaktera, ali novčana naknada se može dosuditi i kad je smanjenje životne aktivnosti privremeno, ako je jačeg intenziteta i dužeg trajanja ili ako to posebne okolnosti opravdavaju.

DUŠEVNI BOLOVI ZBOG NARUŽENOSTI

- jak stepen - vrlo uočljivo trećima - 10.000,00 KM
- uočljivo samo ponekad - 6.000,00 KM (ukućanima, na plaži i sl)
- srednji stepen – vrlo uočljivo trećima - 6.000,00 KM
- uočljivo samo ponekad - 3.000,00 KM
- laki stepen - vrlo uočljivo trećima - 1.500,00 KM
- uočljivo trećima samo ponekad - 700,00 KM

Korekcija naknade zavisno od životne dobi, vrste zanimanja, lokaciji povreda i sl. Spol oštećenika, sam po sebi, ne utiče na visinu naknade s osnove naruženja.

DUŠEVNE BOLOVI ZBOG SMRTI BLISKOG SRODNIKA

(bračni i vanbračni drug, dijete, gubitak ploda, roditelji, braća i sestre)

- Za slučaj smrti bračnog i vanbračnog druga
(trajnja zajednica života) i djeteta - 20.000,00 KM
- Za slučaj gubitka ploda roditeljima - 7.000,00 KM
- Za slučaj smrti roditelja:

- djetetu koje se nalazi na odgoju - 20.000,00 KM I izdržavanju kod roditelja:
- djetetu - 12.000,00 KM
- Za slučaj smrti brata ili sestre - 7.000,00 KM

„Pravična novčana naknada za duševne bolove djeteta zbog smrti roditelja predstavlja naknadu kao za bol izazvanu samim saznanjem za smrt, tako i za sve kasnije bolove koje dijete trpi zbog gubitka roditelja – ljubavi, njege i pažnje koju bi mu roditelj pružao, pa pripada djetetu koje zbog uzrasta nije moglo osjetiti bol zbog same smrti roditelja, jer je u pitanju naknada za jedinstveni oblik nematerijalne štete“.

DUŠEVNI BOLOVI ZBOG NAROČITO TEŠKOG INVALIDITETA BLISKE OSOBE

- Za slučaj naročito teškog invaliditeta Bračnog i vanbračnog druga
(trajnja zajednica života) i djeteta - 20.000,00 KM
- Za slučaj naročito teškog invaliditeta Roditelja:
 - djetetu koje se nalazi na odgoju - 20.000,00 KM i izdržavanju kod roditelja
 - djetetu - 12.000,00 KM

*Iz sudske prakse Vrhovnog suda Federacije BiH

ORIJENTACIONI KRITERIJI VRHOVNOG SUDA FBIH NISU MATEMATIČKA FORMULA KOJA PUKIM AUTOMATIZMOM SLUŽI ZA UTVRĐIVANJE I IZRACUNAVANJE PRAVICNE NOVCANE NAKNADE, JER ODLUCIVANJE O IZNOSU NEMATERIJALNE ŠTETE JESTE SUDENJE U KOJEM SE PRIMJENJUJE PRAVNI STANDARD PRAVICNOSTI PRI ODMJERAVANJU NOVCANE ODŠTETE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 36 0 P 005883 10 Rev od 08.09.2011. godine)